

Bø kommune
Pb.83
3833 Bø

postmottak@bo.kommune.no

Gvarv, 31.12.19

Kommuneplanens arealdel for Midt-Telemark kommune 2021-2033

- Innspill til planarbeidet

Område C Skåråfjellia og område 16 Nykaas i gjeldende arealdel for Sauherad kommune er ikke ihht. intensjoner og arealstrategier i vedtatt samfunnsdel av kommuneplanen og bør ikke videreføres til ny arealdel for Midt-Telemark kommune. Områdene vil være i konflikt med flere av målsetningene i planarbeidet.

Område C Skåråfjellia

Ihht. arealstrategier vil område C Skåråfjellia, stride mot føringer og intensjoner i flg. forhold:

Arealstrategi pkt. 2. *"70% av bustadsbygging i kommunen skal skje innanfor tettstadene Bø og Gvarv. Anna bustadbygging skal bygge opp under eksisterende grendesentra, men det skal være høve til spredt bustadbygging og små husklynger tilknytt eksisterande bebyggelse etter gitte kriteria."*

Arealstrategi pkt. 3. *"Det skal legges tilrette for at veksten i lokal persontrafikk skal takast gjennom gange, sykkel og kollektivtransport."*

For å holde fokus på 70/30 regnskapet, bør større boligområder utenfor tettstedene fases ut. Område C Skåråfjellia ligger 4 km utenfor Gvarv sentrum og med en høydeforskjell på ca.200 meter fra sentrum. Skåråfjellia er planlagt med mellom 100-120 boliger. Til sammenligning er dette omtrent samme antall eneboligtomter som ligger i området mellom jernbanen, Notevarp og Kiwi i Gvarv sentrum i dag. En utbygging i dette området vil generere svært mye biltrafikk i tillegg til store naturinngrep ifbm. veianlegg og etablering av boligtomter. Trafikkøkning vil gi store konsekvenser i et sårbart kulturhistorisk miljø, kulturlandskap og rekreasjonsområde. Også en reduksjon av antall tomter innenfor område C vil være problematisk da lokasjon av feltet gir bilavhengighet for hver minste lille ting.

Arealstrategi pkt. 4. *"Dyrka og dyrkbar mark, kulturlandskap, kulturmiljø og naturmangfald skal sikrast."*

En av målsetningene i kommuneplanen for Sauherad var at planleggingen skal *bidra til økt bruk av kulturarv, fruktlandskapet, Telemarkskanalen og vassdragene generelt, ved å utføre arealforvaltning som balanserer utviklingsbehov i landskap, kulturlandskap, reiseliv og fritidsaktiviteter mot landskapsverdier og naturverdier.»*

Gvarv karakteriseres som et storskala landskapsrom med bølgende, sammenhengende jordbrukslandskap, som avgrenses i nord og syd av skogkledde åser. Lifjell danner fondmotiv mot nordvest. Kommunen utgjør landets viktigste fruktdyrker miljø og «Fruktbygda» mottok nylig Nasjonal kulturlandskapspris. Dette landskapsbildet med tett sentrumsområde, sammenhengende jordbruksområder og skogkledde åser rundt er en kulturarv og lokal ressurs som må vernes og foreldes. Vi håper videre planlegging vil holde fast på en landskapsstrategi som ivaretar dette, da det er disse landskapselementer som utgjør grunnlaget for videre attraksjonsutvikling i fruktlandskapet og åssidene rundt.

Område 16 Skåråfjellia vil påvirke dette landskapsbildet. Området ligger eksponert fra begge innfartsveier til Gvarv, både fra Rv 136 og Rv 36, Ref. vedlegg 3. Feltet er også godt synlig fra Sørlandsbanen og fra Gvarv sentrum.

Vedlagt illustrasjon fra Asplan VIAK (vedlegg 2), viser 3D modell av boligfeltet basert på ortofoto og høydegrunnlag fra FKB. Bygninger er tegnet utfra Sosi data. Med en tetthet på 100-120 boliger, betyr dette en konsentrert bebyggelse og voldsomme terrenginngrep ifbm. tilførselsveier og planeringer. Fjernvirkningen av det planlagte boligfeltet vil påvirke landskapsbildet betydelig. I tillegg vil trafikk fra feltet medføre endringer og ødeleggelser i et autentisk kulturhistorisk miljø og kulturlandskap.

Arealstrategi pkt. 5. *"Viktige friluft- og naturområde og tilkomst fra bustadsområde skal sikrast."*

En utbygging i Skåråfjellia vil bety et voldsomt landskapsinngrep og det vil genereres kontinuerlig trafikk i et viktig friluft- og naturområde for Gvarv. Bl.a. vil dette ramme og ødelegge veitraseer som i dag utgjør en viktig rekreasjonsmulighet for Gvarv. Gunheimsvegen og Holtandamtjønnevegen benyttes i dag som turvei i seg selv og som videre adkomst til turløypenettet i åsen.

Gunheimsvegen er opprinnelige grendevegen og representerer stor kulturhistorisk verdi. Veitraseen er funnet på kartverk fra 1800-tallet, men er trolig mye eldre. Her er veien anlagt på stedets premisser. Gårdsanlegg ligger inntil veien og har åpne tun mot veien og vitner om en bebyggelsesstruktur anlagt lenge før veien hadde motorisert ferdsel. Veitraseen slynger seg gjennom et variert landskap, med gårdstun, eplehager, åkre, beiteområder og skogholt. Det er tett og åpent parti med varierte utsyn mot bygda, Bø og Lifjell. Ref. vedlegg 1-foto Gunheimsvegen.

Veien har begrenset biltrafikk da den kun er adkomstvei for 9 eiendommer.

Området langs veien har også stort potensiale når det gjelder pågående prosjekt i kommunen, bygdepakken, Telemarkskanalen, Fryktbygda og sykkelveinett.

Veiens viktigste funksjon i dag er likevel som sentrumsnær rekreasjonsmulighet for Gvarv sentrum og områdene rundt, i tillegg er den en viktig tur- og treningsløype for skoleelevene på barne- og ungdomsskolen og Sagavoll. Dette er et av få turområder som kan nås fra sentrum uten å benytte bil. Fra sentrum kan man komme inn på denne bygdevegen ved Gunheim grendehus eller ved Gunheim nedre (Sannes). Videre er det mulig å legge opp tursløyper i valgfrie lengder i kulturlandskapet på Gunheim, eller gå videre mot åsen og inn på omfattende stinettet i skogsterrenget.

Gunheimsvegen brukes som trim- og turløype gjennom hele dagen, hver dag og til alle årstider. Den er

fremkommelig gjennom hele året og for mange som går alene er det en større trygghet å gå tur langs bygdeveier i åpne landskap. Altså for mange er det å gå langs Gunheimsvegen selve turen, - og representere hverdagslandskapet for mange av innbyggerne på Gvarv.

Ved styrking av Gvarv som tettsted vil det bli mer og mer viktig å ta vare på sentrumsnære friområder.

Område 16 Bergan/Nykaas

Område 16 Bergan/ Nykaas ligger utenfor tettsteds grensa, og i tillegg ca. 50 høydemeter over sentrum. Tilrettelegging for boligbebyggelse her vil også komme i konflikt med kulturhistoriske verdier og i tillegg er område 16 gjennomført som ulovlig arealendring.

Område 16 Bergan/Nykaas var avsatt som hensynssone for biologisk mangfold i gjeldende kommunedelplan (vedtatt 2012). Store deler av området var registrert som viktig naturtype (B-område). I tillegg er det registrert rødlisteart innenfor området.

I løpet av planperioden ble nordsiden ødelagt ved flatehogst og terrengarbeid av grunneier. Raseringen ble stoppet, men fikk etter det vi kjenner til ingen videre konsekvenser.

Ved rullering av kommuneplanen i 2016, anmodet grunneier om å legge tilrette for boligfelt innenfor området med 15 enebolig tomter. Kommunen/formannskapet valgte å godkjenne ulovlig arealendring ved å legge inn Nykaas/bergan felt 16 i kommuneplanen, riktignok med noe redusert størrelse.

Vi reagerer sterkt på signal om legalisering av fremgangsmåte fremvist av tiltakshaver. Når skaden er skjedd, bør den bøtes på på best mulig måte. Natur og kulturlandskap bør gjenskapes mest mulig framfor å opprette et boligfelt.

Området representerer fortsatt stor verdi i forhold til biologisk mangfold og kulturhistorie. Gammel beitemark vil vise tidsdybden i kulturlandskapet. Det er viktig at spor fra tidligere tider tas vare på, slik at helheten i landskapet bevares og historien blir lesbar i ettertid.

Landskapsryggen vil fremdeles være et viktig element i landskapet, bl.a. ved at den ligger ut mot bygda og utgjør en del av et sammenhengende kulturlandskap. Dette er et landskapsbilde det er viktig å verne om, da det er godt synlig fra sentrum, tilførselsveier og fra mange steder i bygda.

Bebyggelsen langs Gunheimsvegen består i dag av bebyggelse knyttet til gårdsdrift og gårdstun. Ev. ny bebyggelse i dette kulturlandskapet må underordne seg denne bebyggelsesstrukturen. En villabebyggelse med sine fasiliteter vil bli fremmed og ødeleggende i et kulturhistorisk landskap og bygningsmiljø. Det vil i tillegg være det første trinn i en videre boligutvikling i området. Det er viktig at kommunen utviser presedens i saker som dette, da sentrumsnære kulturlandskap og jordbruksområder stadig vil være under fremtidig press.

Gunheimsvegen som hensynssone

I tillegg til at Gunheimsvegen er et viktig friluft- og rekreasjonsområde for Gvarv, representerer naturlandskapet på Gunheim/Bergan stor kulturhistorisk verdi. Bl.a. blir Werenskjolds malerier av dette landskapet stadig brukt i markedsføring/profilering av private foretak, kommune og fylkeskommune (vedlegg 3).

Gunheimsvegen er en av de opprinnelige grendevegene gjennom bygda og de eldste gårdstunene langs vegen ligger fremdeles med åpne tun helt inntil vegen.

Gunheimsvegen og Gunheim/Bergan gårdene, har et stort potensiale som opplevelsesvei knyttet bl.a. Regionalparken, turløyper, sykkelveiprojekt og «Fruktbygda».

Det er brukt betydelige ressurser på etablering av frukthager og bevaring av bygningsmessige miljø på tilstøtende eiendommer langs veien.

Ifht. bygdepakke Bø og Sauherad vil Gunheimsvegen være en attraksjon både for gå- og sykkelturner i kulturlandskap og fruktlandskapet. Veien vil også være en viktig trase for sykling mellom tettstedene, i tillegg til å være en sentrumsnær attraksjon.

En trafikkøkning og standardheving på Gunheimsvegen vil medføre ødeleggelse av dette miljøet.

Eiendommene vil få redusert sin attraktivitet som bosted, og de vil også miste sin attraksjonsverdi ifht. næringsvirksomhet knyttet til gårdsturisme.

For å bevare veitraseens autensitet, bør det utarbeides en skjøtselseplan slik at veiens- og stedets kvaliteter styrkes og bevares. Det bør sikres at veien opprettholdes som gruset (med gruset dekke), at veibredde og trase bevares, det bør utarbeides retningslinjer for skjøtsel av vegetasjon og fartsgrense langs veien bør reduseres.

Dette er en vei som først og fremst skal oppfylle gående- og syklendes behov og ikke bilens.

Gunnhild Volden / Tor Helge Storkaas
(eiere av gnr/bnr 79/26)
Gunheimsvegen 151
3810 Gvarv